

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซตติคในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซตติคในโรงเรียนประถมศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซตติคในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยส่งทางไปรษณีย์ ร่วมกับการเก็บด้วยตนเอง ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้บริหาร และครูที่ปฏิบัติงานป้องกันฮาเซตติคในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 427 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 386 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.39 จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 177 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 41.45 โรงเรียนขนาดกลาง 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 41.45 โรงเรียนขนาดกลาง 119 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 27.86 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 21.07 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) เปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอส พี เอส เอส/พีซีพีลัส (SPSS/PC⁺) (Statistical Package for the Social Sciences Personal computer) แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานป้องกันฮาเซตติคในโรงเรียน

1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ

52.2 มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 85.8 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 87.3 มี

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 24.1 เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ร้อยละ 78.2

1.2 สถานภาพทั่วไปของครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.9 มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.3 วุฒิกการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 88.9 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี งานที่ทำนอกเหนือจากงานป้องกันยาเสพติด คือ งานสอน ร้อยละ 86.8 รองลงมาได้แก่ งานวิชาการ ร้อยละ 28.8 และงานฝ่ายปกครอง ร้อยละ 22.0

2. สภาพทั่วไปของโรงเรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในโรงเรียน

2.1 สภาพทั่วไปของโรงเรียน เปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ร้อยละ 4.5 ส่วนใหญ่มีจำนวนครู 20-39 คน ร้อยละ 37.8 สถานที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในใกล้บ้านพักอาศัย ร้อยละ 56.2 อยู่ใกล้ถนน ร้อยละ 50.5 และอยู่ใกล้ชุมชนแออัด ร้อยละ 40.4

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียน มีการสำรวจการใช้ยาเสพติดในโรงเรียน ร้อยละ 75.1 พบว่า มีจำนวนนักเรียนที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1-50 คน ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในโรงเรียนมากที่สุด ได้แก่ สารระเหย ร้อยละ 12.9 รองลงมาได้แก่ บุหรี่ ร้อยละ 11.7 สาเหตุการแพร่ระบาด คือ โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งซื้อขาย ร้อยละ 8.3 และนักเรียนนำมาเสพในโรงเรียน ร้อยละ 7.0 สถานที่มีผู้เสพยาในโรงเรียน ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องส้วม ร้อยละ 8.8 นอกโรงเรียน ได้แก่ บ้าน ร้อยละ 10.1 รองลงมาได้แก่ บริเวณวัด ร้อยละ 3.6 สถานที่ที่เป็นแหล่งซื้อขายยาเสพติดของนักเรียน ได้แก่ ร้านค้าทั่วไป ร้อยละ 7.0 รองลงมาได้แก่ ชุมชนแออัด ร้อยละ 6.2

3. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

3.1 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ด้านการวางแผน โรงเรียนได้รับนโยบายโดยการประชุมชี้แจง ร้อยละ 75.9 และรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ 65.5 โรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบาย โดยมีการวางแผนดำเนินงานแน่นอนตลอดปี ร้อยละ 56.0 และมีการนำแผนป้องกันยาเสพติดมาไว้ในแผนประจำปี ร้อยละ 78.8 และมีการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน ร้อยละ 70.5

3.2 สภาพการดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติด ด้านการปฏิบัติงาน มีการจัดตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติด ร้อยละ 72.3 โรงเรียนส่วนใหญ่มีจำนวนครูที่ป้องกัน ฮาเซฟติดจำนวนต่ำกว่า 5 คน ร้อยละ 55.2 การดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติดในโรงเรียน จัดในรูปแบบโครงการ ร้อยละ 51.8 มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาฮาเซฟติดต่อผู้บริหาร ร้อยละ 73.3 โรงเรียนจัดให้มีอาจารย์เวรตรวจตราสถานที่เฝ้าต่อการมีผู้สูบบุหรี่ ร้อยละ 80.8 โรงเรียนทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ฮาเซฟติดของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรม ของนักเรียน ร้อยละ 73.6 รองลงมาทราบจากการสำรวจบริเวณโรงเรียน ร้อยละ 41.5 โรงเรียนมีการบันทึกข้อมูลจากการใช้ฮาเซฟติด ร้อยละ 35.3 เมื่อพบนักเรียนใช้ฮาเซฟติด ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการตักเตือน ร้อยละ 70.5 รองลงมา ได้แก่ ทำทัณฑ์บน ร้อยละ 26.9 เมื่อ พบนักเรียนมีปัญหาจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ร้อยละ 94.8

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุน ในด้านบุคลากรวิชาชีพ ร้อยละ 35 รองลงมาได้แก่ เทคนิค วิธีการ ร้อยละ 19.4 หน่วยงานของรัฐที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 44.8 รองลงมา ได้แก่ สถานบริการสาธารณสุข ร้อยละ 41.5 หน่วยงานของเอกชนที่ให้การสนับสนุน ได้แก่ มูลนิธิ ร้อยละ 4.7 รองลงมาได้แก่ สมาคมผู้ปกครอง ร้อยละ 4.4 โรงเรียนมีการใช้สื่อ การสอนเรื่องฮาเซฟติด ร้อยละ 97.9 นอกจากนี้มีการจัดทำเอกสารแจกครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง ร้อยละ 56.5 มีการจัดบอร์ดข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามฮาเซฟติด ให้ทันข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบัน ร้อยละ 92.2 โรงเรียนมีการเสริมความรู้แก่นักเรียน โดยการจัดบอร์ด รองลงมาได้แก่ จัดฉายวีดิทัศน์และจัดนิทรรศการ จัดพัฒนาความรู้แก่บุคลากร โดยการจัดฝึกอบรม ร้อยละ 28.2 รองลงมาคือ การจัดประชุม มีการจัดหาเอกสารประกอบการ เรียนการสอน ร้อยละ 85.5 โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันฮาเซฟติด เป็นบางโอกาส ร้อยละ 65.5 และจัดเป็นประจำทุกภาคเรียน ร้อยละ 23.1 จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการตอบปัญหา ประกวดคำขวัญ ประกวดเรียงความ มีการจัดแข่งขันกีฬาทั้งกีฬากลางนอก และกีฬาของโรงเรียน มีการจัดชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ชุมนุมดนตรี ชุมนุมกีฬา ชุมนุมวาดภาพ ชุมนุมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และชุมนุมต่อต้านฮาเซฟติด

โรงเรียนจัดพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดผู้ติดฮาเซฟติด ร้อยละ 16.8 จัดนักเรียนเข้าค่าย ร้อยละ 90.0 โรงเรียนจัดให้มีการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนโดย การจัดสถานที่เข้ารับคำปรึกษาเป็นสัดส่วน ร้อยละ 59.8 จัดบุคลากรสำหรับแนะแนว มีการ

ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 12.7 มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการเพียงพอ ร้อยละ 58.3 จัดอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอ ร้อยละ 60.1 ห้องสมุดเปิดบริการหลังโรงเรียนเลิก ร้อยละ 33.9 มีการจัดที่นั่งพักผ่อนในโรงเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนมีการส่งเสริมและยกย่องนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้โรงเรียน ด้วยการประกาศเกียรติคุณ และการให้รางวัล

3.3 สภาพการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิต ด้านการติดตามและประเมินผล โดยมีแผนการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิต ร้อยละ 63.2 ส่วนใหญ่ประเมินผลประจำปี ร้อยละ 29.8 วิธีการประเมินผลโดยการสังเกต ร้อยละ 75.1 รองลงมาได้แก่ การสัมภาษณ์ ร้อยละ 41.7 ผู้ประเมินผล คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงาน และครูประจำชั้น โรงเรียนมีการนิเทศ และติดตามผลการดำเนินงาน ร้อยละ 54.4 ส่วนใหญ่มีการติดตามผลเป็นครั้งคราว ร้อยละ 38.3 และมีการนำผลประเมินมาใช้ ร้อยละ 98.0

4. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4.1 การดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลางในด้านการวางแผน ส่วนด้านการปฏิบัติงาน และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีปัญหาปานกลาง จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1. งบประมาณในการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน
($X = 2.84$)
2. สถานที่เล่นกีฬาสำหรับนักเรียน ($X = 2.52$)
3. ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิต
($X = 2.51$)

ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ลำดับแรก ได้แก่

1. การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันสุขภาพจิต
($X = 2.40$)
2. แผนการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิต ($X = 2.38$)

3. หนังสือและเอกสารประกอบการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.39$)

4.2 เมื่อพิจารณาปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียนเป็นรายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.2.1 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือ งบประมาณในการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.83$) นอกจากนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย จำนวน 5 ลำดับแรก ได้แก่

1. สถานที่เล่นกีฬาสำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 2.43$)
2. ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.41$)
3. แผนการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.28$)
4. ความร่วมมือของผู้ปกครองในการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.24$)
5. การขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนในแก้ปัญหาฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.22$)

4.2.2 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางมีปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค ด้านการวางแผน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการปฏิบัติและการติดตามประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

1. งบประมาณในการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 3.00$)
2. ข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.63$)
3. สถานที่เล่นกีฬาสำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 2.57$)

4. การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.54$)
5. การขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชน
ในการแก้ปัญหาฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.50$)
นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.3 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานป้องกัน
ฮาเซพิค ด้านการวางแผน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการปฏิบัติ และการติดตาม
ประเมินผล มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้

1. งบประมาณในการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.84$)
2. หนังสือและเอกสารประกอบการค้นคว้าเกี่ยวกับฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.76$)
3. สถานที่เล่นกีฬาสำหรับนักเรียน ($\bar{X} = 2.64$)
4. ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่อง
ฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.58$)
5. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้าน
ฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.58$)
6. ความรู้ของครูในการจัดทำสื่อการสอนเกี่ยวกับฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.56$)
7. การขอความร่วมมือของหน่วยงานและชุมชนในการป้องกัน
ฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.53$)
8. การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันฮาเซพิค
($\bar{X} = 2.52$)
9. ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนป้องกันฮาเซพิค ($\bar{X} = 2.51$)

10. การได้รับการนิเทศงานป้องกันฮาเซฟติดจากศึกษานิเทศก์

$$(\bar{X} = 2.50)$$

นอกจากนี้ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

5. การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติดในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาด
กลาง ขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติดในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล และไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ ด้านการวางแผนการดำเนินงาน เมื่อเปรียบเทียบปัญหา
การดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติดในโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาการจัดดำเนินงานป้องกันฮาเซฟติดในโรงเรียนแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 24 ข้อ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่

1. การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันฮาเซฟติด
2. การขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนในการแก้ปัญหา

ฮาเซฟติด

3. การประสานงานกับหน่วยงานที่ให้บริการบำบัดรักษาฮาเซฟติดเพื่อการ
ส่งเสริมนักเรียนไปบำบัดรักษา

4. การส่งเสริมครูแนะแนวในการช่วยแก้ปัญหาและให้คำปรึกษากับนักเรียนที่

ติดฮาเซฟติด

5. การบันทึกและเก็บรายงานสถิตินักเรียนที่ใช้ฮาเซฟติดในโรงเรียน

6. ประสิทธิภาพของครูในเรื่องการป้องกันฮาเซฟติด

7. ความรู้ ความเข้าใจของครูในการสอนเรื่องฮาเซฟติด

8. ความรู้ของครูในเรื่องการจัดทำสื่อการสอนเกี่ยวกับฮาเซฟติด

9. ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการให้ความรู้เรื่องฮาเซฟติด

10. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียน

11. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้านฮาเซฟติด

12. การดำเนินงานของชมรมต่อต้านยาเสพติด
13. หนังสือและเอกสารประกอบการค้นคว้าเกี่ยวกับยาเสพติด
14. การให้คำแนะนำ หรือปรึกษา สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการใช้ยาเสพติด
15. การส่งต่อนักเรียนเข้ารับการรักษา เมื่อพบว่านักเรียนติดยาเสพติด
16. การติดตามผลการรักษาการติดยาเสพติดของนักเรียนที่ติดยาเสพติด

ด้านการติดตามและประเมินผล ได้แก่

1. การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากผู้นิเทศภายในโรงเรียน
2. การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศ
3. ความร่วมมือของบุคลากรในการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
4. การนำผลการนิเทศมาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
5. การรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกัน

ยาเสพติดในโรงเรียน

6. การวางแผนการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
7. ความร่วมมือของบุคลากรในการประเมินผลการดำเนินงานป้องกัน

ยาเสพติดในโรงเรียน

8. การนำผลการประเมินมาใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน

โรงเรียน

นอกจากนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยเฉพาะประเด็นที่สำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา
 - 1.1 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีการวางแผน การดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานตลอดปี ร้อยละ 56 อาจเนื่องมาจาก หน่วยงานที่รับผิดชอบป้องกันฮาเซพิคในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ สำนัก การศึกษา กองป้องกันฮาเซพิค ของกรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามฮาเซพิค และหน่วยอื่น ๆ มีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไข ปัญหาฮาเซพิคในกรุงเทพมหานคร และมีมาตรการให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ยึดถือเป็นแนวทาง และปฏิบัติงาน โดยมีการประชุมชี้แจงผู้บริหารโรงเรียน และทำหนังสือแจ้งเป็นลายลักษณ์- อักษร ให้มีการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยให้มีการดำเนินงานเป็นไปในแนวเดียวกัน เพราะถือว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ เรื่องฮาเซพิคแก่นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนประชาชนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของ เสรีน ปุณณพิตานนท์ (2521) และ วิสา พานิชอัตรา (2538) ซึ่งพบว่า โรงเรียน เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่สุดที่ให้ความรู้เรื่องฮาเซพิคแก่นักเรียน รองลงมาได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน วิทยุ โทรทัศน์ อื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญ ของการป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน จึงนำแผนป้องกันฮาเซพิคมาบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี เพื่อให้ผู้รับผิดชอบงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน ตลอดจนบุคลากร และครูใน โรงเรียนปฏิบัติตาม โดยผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการปฏิบัติงานนี้ รวมทั้งโรงเรียนจัดให้มี การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาฮาเซพิคในโรงเรียน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถือว่าเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ ใช้ในการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาฮาเซพิคที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

1.2 ด้านการปฏิบัติงาน

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่จัดดำเนินงาน ป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน ในรูปของโครงการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการ ชุดนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงาน ที่ชุมชนนั้นตั้งอยู่ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ วิลาวัณย์ (2528) พบว่า การดำเนินงานที่ดีต้องอยู่ใน รูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วย ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจน หน่วยงานในชุมชนนั้นตั้งอยู่ ได้มีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนากร ทองเขียว (2534) พบว่า การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกันทำให้การดำเนินงานเป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้รับผิดชอบงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน ครู

ประจำชั้น ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียน ส่วนใหญ่มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิต
 ต่อผู้บริหาร (ร้อยละ 75.3) เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนรับทราบเกี่ยวกับสถานการณ์สุขภาพจิต
 ในโรงเรียน ตลอดจนให้การสนับสนุน ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนให้มี
 ประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีหน้าที่รายงานสถานการณ์สุขภาพจิตใน
 โรงเรียนแก่ผู้บริหารระดับสูงทราบ ในโรงเรียนประถมศึกษาจัดครูมีหน้าที่เป็นเวรตรวจตรา
 บริเวณโรงเรียนเป็นประจำ นอกจากนี้ยังให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน
 ช่วยตรวจตราและดูแลบริเวณโรงเรียนด้วย เพราะถือว่าอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นนักเรียนที่
 สมัครใจ ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง มีจิตใจอบอุ่นอารีชอบอาสาช่วยงานส่วนรวม เป็น
 ผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ รวมทั้งสามารถดำเนินงานเกี่ยวกับการ
 ป้องกันสุขภาพจิตโดยการตรวจตราบริเวณโรงเรียน สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนนักเรียน รวมทั้ง
 การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพจิต ในรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนด้วยการให้ความรู้ คำแนะนำ
 ตลอดจนเป็นที่ปรึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการ
 ใช้ยาเสพติดของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งกระทำโดยครูประจำชั้น
 เพราะถือว่า ครูประจำชั้นเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก และรับผิดชอบนักเรียนในชั้นของตนเอง จึงดูแล
 ได้อย่างใกล้ชิด จากผลการสำรวจ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกข้อมูล
 สุขภาพจิต อาจเนื่องมาจากขาดบุคลากรที่ทำงานในด้านนี้ หรือบุคลากรที่รับผิดชอบไม่มีเวลา
 เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก จึงไม่ให้ความสำคัญกับการบันทึกข้อมูล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูล
 พื้นฐาน ที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้อง
 กับงานวิจัยของ ปราณี สร้อยสุนทร (2529) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 มีจำนวนครูพลศึกษาชั้นเรียน และมีปริมาณงานสอนสูงมาก และจากการสำรวจ พบว่า
 ครูที่รับผิดชอบปฏิบัติงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน มีงานทำนอกเหนือจากงานนี้ คือ งานสอน
 งานปกครอง งานธุรการ งานกิจกรรม และมีงานอื่น ๆ จึงทำให้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบไม่เต็มที่
 จากการสำรวจพบว่า เมื่อพบนักเรียนใช้ยาเสพติดโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วิธีการ
 ตักเตือน และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเมื่อมีปัญหา เนื่องจากการแก้ไขปัญหาทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน
 ได้แก่ โรงเรียน ครอบครัว และชุมชนต้องร่วมมือกันในการแก้ปัญหาเหล่านี้ จึงจะประสบผล
 สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัยของ พรศรี พัฒนพงศ์ (2520) พบว่า
 การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครู นักเรียน
 ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ นอกจากนี้การดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียนมีการ

ประสานงาน ทั้งหน่วยงานของรัฐ และเอกชน ส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สำนัก
 อนามัยกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สถานบริการ
 สาธารณสุข สำหรับหน่วยงานเอกชน ได้แก่ สมาคมผู้ปกครอง บริษัทร้านค้า มูลนิธิต่าง ๆ
 เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ จากการสำรวจ
 พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนด้านบุคลากร และวัสดุ อุปกรณ์ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียน
 ประถมศึกษา มีการสอดแทรกความรู้ในวิชาต่าง ๆ ขณะที่สอนในช่วงโมงเรียน และมีการใช้สื่อ
 ประกอบการสอนเรื่องยาเสพติด ตลอดจนมีการเผยแพร่ความรู้โดยการจัดทำเอกสารแผ่นพับ
 เรื่องยาเสพติด แจกนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครอง การจัดทำเอกสารแผ่นพับ
 เรื่องยาเสพติดเป็นวิธีการให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดแก่นักเรียน
 ผู้ปกครอง บุคลากรทั่วไป ซึ่งสอดคล้องด้านนโยบายการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดใน
 สถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2535-2539) ว่าด้วยการจัดทำเอกสารเผยแพร่
 ความรู้เรื่องยาเสพติด เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ นอกจากนี้ได้มีการให้
 ความรู้ โดยการจัดบอร์ด ฉายวีดิทัศน์ จัดนิทรรศการ ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมในรูปแบบต่าง ๆ
 นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า โรงเรียนจัดให้มีการพัฒนาความรู้แก่บุคลากรเรื่องยาเสพติด โดยการจัด
 ประชุม อบรม สัมมนาชั้นภายในโรงเรียน หรือมีการส่งครูเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา เพราะ
 ถือว่า ครูในโรงเรียนเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก นอกเหนือจากการให้ความรู้ อบรมสั่งสอน
 นักเรียนตามหน้าที่ปกติแล้ว ยังมีความสำนึกในหน้าที่ของความเป็นครู คอยสังเกตและเอาใจใส่
 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจึงพร้อมและเต็มใจที่จะป้องกันและแก้ไข ดังนั้น ครูจึงควรมีความรู้และ
 แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียนที่อยู่ในปกครองของตน
 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรีสี ผูกเพชร (2521) ซึ่งพบว่า ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มี
 ความรู้ และแนวทางการปฏิบัติตนในทางป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษแก่นักเรียนใน
 ปกครองของตน

โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 65 มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการ
 ป้องกันยาเสพติดเป็นบางโอกาส อาจจะเนื่องมาจากครูในโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากงาน
 สอนแล้ว ยังต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ อีกมาก ทำให้ไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมเสริมความรู้อย่าง
 สม่ำเสมอตลอดทั้งปี จึงจัดในโอกาสพิเศษ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจ
 พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา มีงานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ประจำหลายอย่าง เช่น
 งานวิชาการ งานปกครอง งานธุรกิจ กิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนประถม-

ศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.2 ไม่มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด เนื่องจาก การพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่ นับเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง แต่การดำเนินงานต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ต้องมีปัจจัยอื่นสนับสนุน คือ ความร่วมมือของนักเรียน ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การจัดหาสถานพำนัก ความปลอดภัยในการเดินทาง การควบคุมนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนจากผู้บริหาร และครูอื่น ๆ ในโรงเรียน ทำให้เกิดความยุ่งยากและผ่านการกลั่นกรองหลายขั้นตอนกว่าจะได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร จึงทำให้ครูในโรงเรียนไม่มีการพานักเรียนไปทัศนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด สาวิเชียร (2519) และ ศิวีไล กลกิจสกุลผล (2531) ที่พบว่า การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ไม่มีเวลาเตรียมการ ค่าใช้จ่ายสูง จำนวนนักเรียนมาก ทำให้ยุ่งยากในการควบคุม ดังนั้น ถ้ามีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้แทนการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ เป็นการเข้าความรู้ โดยการอ่านและเห็นจากภาพ การแข่งขันตอบปัญหา ประกวดคำขวัญเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเสริมความรู้แทนการพาไปศึกษานอกสถานที่ได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วไลรัตน์ พุกนานนท์ (2533) พบว่า การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ไปเยี่ยมชมผู้ป่วยตามสถานบำบัดต่าง ๆ มีความเหมาะสมน้อย แม้จะทำให้เด็กนักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง แต่ได้ผลไม่คุ้มค่า ซึ่งครูยังมีกิจกรรมต่าง ๆ อีกมากมาย ที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษายังจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ การจัดแข่งขันกีฬา การจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ และการเข้าค่าย สิ่งเหล่านี้ นอกจากเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังก่อให้เกิดความสามัคคี และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังส่งเสริมให้นักเรียนทำความดีในด้านต่าง ๆ ด้านการชมเชย ประกาศเกียรติคุณ และให้รางวัล เป็นการทำให้เด็กนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังมีการบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา โดยครูแนะแนว ซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียน หรือครูประจำชั้น รวมทั้งมีการจัดสถานที่สำหรับเข้ารับคำปรึกษาอย่างเป็นส่วนส่วนตัว โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการให้คำปรึกษา เพราะถือว่าการให้คำปรึกษา เป็นการแนะแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การหลีกเลี่ยงการแก้ปัญหาในทางที่ผิด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันสิ่งเสพติด คือ การแนะแนวและสังคมสงเคราะห์ และเผยแพร่ข่าวสารว่าเป็นวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด (อ้างอิงใน งานวิจัยของ ปราณี สร้อยสุนทร 2529)

1.3 การติดตามและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีการวางแผน ประเมินผล และมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี การประเมินผลเป็น กระบวนการที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหารโครงการว่า บรรลุผล ล้มเหลว หรือควรแก้ไข ปรับปรุงในขั้นตอนใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เลิศชัยนดี (2533) พบว่า การประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง และได้ผลดีต้องมีการวางแผนให้สามารถประเมินองค์ประกอบ ของโครงการที่จะประเมินได้อย่างครบถ้วน จากการสำรวจ พบว่า วิธีการประเมินที่โรงเรียน ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ การสังเกตผู้ประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ฯลฯ

2. ปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียนประถมศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และ ขนาดใหญ่ มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านการ ปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผล ส่วนด้านการวางแผนดำเนินงาน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยแยกอภิปราย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน ผลการวิจัยโดยส่วนรวม พบว่ามีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการจัดดำเนินงานป้องกันฮาเซพิคในโรงเรียน ได้จัดดำเนินการ ตามนโยบายการป้องกันฮาเซพิคของกรุงเทพมหานคร ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้โรงเรียน ประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครนำไปปฏิบัติ จากการสำรวจ พบว่า โรงเรียนประถมศึกษา มีการวางแผนดำเนินงานเป็นครั้งคราว ร้อยละ 40.4 แสดงว่า การดำเนินงานในโรงเรียน ยังไม่สม่ำเสมอ อาจจะเป็นเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการ วางแผน หรือไม่เห็นความสำคัญของแผน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิลาศ จันทร์รัตน์ (2524) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการวางแผนปฏิบัติงานสุขภาพใน ระดับน้อย ทำให้ผู้บริหารละเลยต่อความจำเป็นในการวางแผน การวางแผนเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาไม่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน ร้อยละ 29.0 อาจ จะเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษา ไม่มีครูที่รับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานใน

โรงเรียน หรือครูมีชั่วโมงสอนมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะดำเนินการเรื่องนี้ ข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการนำมาวางแผนดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสภาพปัญหาในปัจจุบัน นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ได้รับงบประมาณจากทางราชการไม่มากนัก และการติดต่อของงบประมาณจากทางราชการจะต้องปฏิบัติตามระเบียบหลายขั้นตอน และใช้เวลานาน ซึ่งไม่สะดวกต่อการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจลิม แชมช้อย (2519) พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากมักประสบปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของงบประมาณ งบประมาณเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดดำเนินงาน หากงบประมาณนี้ไม่เพียงพอ ย่อมมีผลต่อการจัดดำเนินงานป้องกันสาเหตุคิดเป็นอย่างมาก

2.2 ด้านการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยโดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องสถานที่เล่นกีฬาสำหรับนักเรียน อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ในเนื้อที่อันจำกัด ทำให้พื้นที่เหลือจัดเป็นสนามเด็กเล่นมีน้อย บางโรงเรียนมีเพียงสนามเด็กาก็ใช้เป็นสนามเล่นกีฬาทุกประเภท ดังนั้นโรงเรียนนอกจากจะจัดให้นักเรียนเล่นกีฬา ส่งเสริมการแข่งขันกีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมแล้ว ยังเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยให้นักเรียน เกิดพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม รวมทั้งสติปัญญา ดังนั้นโรงเรียนอาจจะแก้ไขปัญหานี้โดยการประสานงานกับชุมชน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในการหิมสถานที่ให้เด็กเล่นกีฬา เช่น ภายในบริเวณวัด สนามกีฬาในหมู่บ้าน หรือการจัดประเภทกีฬาให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน และควรคำนึงถึงความสนใจของเด็กด้วย หรืออาจจะจัดกิจกรรมเสริมในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมในสภาพพื้นที่อันจำกัด นอกจากนี้ ยังพบว่าโรงเรียนมีปัญหาในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการป้องกันสาเหตุ เนื่องจากว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน จึงทำให้ไม่มีเวลาให้กับทางโรงเรียนในการดำเนินงานป้องกันสาเหตุ เมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรมเสริม โดยการเสริมความรู้ ทัศนคติ การ จัดบอร์ด หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย ให้ความรู้ในการป้องกันสาเหตุแก่ครู บุคลากร และนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และจะได้นำไปปฏิบัติ แนะนำ คุณแลนักเรียนที่อยู่ในความปกครองของตนเองได้อย่างถูกต้องต่อไป เพราะเวลา

ส่วนใหญ่ที่นักเรียนจะอยู่บ้านมากกว่าโรงเรียน ดังนั้น การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี เกียรติศิริ (2528) และ รัตนาพร ทองเขียว (2534) ที่พบว่า การร่วมมือสนับสนุนของผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญมาก นอกจากนี้โรงเรียนยังขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนในการแก้ปัญหาสุขภาพเสีย เนื่องจากการแก้ปัญหาสุขภาพเสีย ไม่ได้เป็นงานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนหรือทุกฝ่าย จะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานแก้ไข โดยเริ่มจากตัวเด็กเอง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก ครู ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังพบว่า ในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำเอกสารประกอบการค้นคว้าเรื่องสุขภาพเสีย เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา จะได้รับงบประมาณประจำปีจากทางราชการ ในปริมาณจำกัด และไม่มียกงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานป้องกันสุขภาพเสียโดยเฉพาะ จึงทำให้งบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดซื้อเอกสารดังกล่าว เพราะเอกสารเหล่านี้จะช่วยให้ครู บุคลากรและนักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพเสียที่ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ โรงเรียนสามารถแก้ปัญหา โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ตลอดจนชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนในการขอสนับสนุนทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ หรือขอสนับสนุนเอกสารสื่อที่ให้ความรู้เรื่องสุขภาพเสีย ซึ่งหน่วยงานหลายหน่วยงาน เช่น กองป้องกันและปราบปรามสุขภาพเสีย กรุงเทพมหานคร สำนักงานป้องกันและปราบปรามสุขภาพเสีย กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ ได้ทำการผลิตเอกสารเพื่อแจกให้แก่หน่วยงานหรือประชาชนทั่วไป

2.3 ด้านการติดตามและประเมินผล ผลการวิจัยโดยส่วนรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาในระดับน้อยทุกข้อ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีการวางแผนประเมินผล แต่มีโรงเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 36.8 ที่ไม่มีแผนการประเมินผลการดำเนินงาน อาจเนื่องมาจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการประเมินผลโครงการ และไม่มีแบบฟอร์มประเมินผลโครงการที่ชัดเจนแน่นอน ขั้นตอนการประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการที่สำคัญในการตรวจสอบการบริหารโครงการ ว่า บรรลุ ล้มเหลว หรือควรแก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เลิศชัยนดี (2533) พบว่า การที่บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญในการประเมินผล อาจทำให้งานที่ดำเนินไปแล้วนั้นมีโอกาสล้มเหลว หรือไม่บรรลุเป้าหมายการประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง และได้ผลดี ต้องมีการวางแผนให้สามารถประเมินองค์ประกอบของโครงการที่จะประเมินได้

อย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ยังพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาไม่มีการนิเทศติดตามการดำเนินงาน ร้อยละ 45.6 อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขาดบุคลากรที่รับผิดชอบทางด้านนี้โดยตรง หรือขาด การวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณี น้ำเพชร (2520) พบว่า วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ปัญหาและ อุปสรรค คือ ปัญหาด้านการขาดแคลนวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศ ขาดบุคลากร ที่รับผิดชอบทางด้านนี้โดยตรง ขาดงบประมาณ และขาดการวางแผนการดำเนินงานนิเทศอย่าง เป็นทางการ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานเป็นครั้งคราว ร้อยละ 38.3 อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่รับผิดชอบ มีชั่วโมงสอนมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการ นิเทศติดตามงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี สร้อยสุนทร (2529) พบว่า โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวนครูพลศึกษาขึ้นเรียน และมีปริมาณงานสอนสูง และ จากการสำรวจ พบว่า ครูที่รับผิดชอบปฏิบัติงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน มีงานนอกเหนือ จากงานป้องกันสุขภาพจิต คือ งานสอน ร้อยละ 86.8 และงานอื่น ๆ จึงทำให้ปฏิบัติงานได้ ไม่เต็มที่ ดังนั้นจึงสมควรกำหนดงานที่นิเทศ คุณภาพงาน ปริมาณงาน จำนวนครั้งในกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้นิเทศ การนิเทศและติดตามผลการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ ที่ไม่สม่ำเสมอ นั้น อาจเนื่องมาจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ในขณะที่โรงเรียนมีจำนวนมาก และยังมีปัญหาในด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณ การเดินทางไม่สะดวก ตลอดจนความพร้อมใน ด้านต่าง ๆ ทำให้การนิเทศไม่เพียงพอ แต่ในการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานป้องกันสุขภาพจิต จะต้องมีความรู้ ทั้งด้านเทคนิค ประสบการณ์ และ การวัดประเมินผลเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

3. การเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานป้องกันสุขภาพจิตในโรงเรียนประถม-ศึกษา ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน

3.1 จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีปัญหาด้านการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียน ขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อาจเนื่องมาจากโรงเรียน ทั้งสามขนาดมีจำนวนนักเรียนไม่เท่ากัน ดังนั้นสัดส่วนระหว่างครูในโรงเรียนกับจำนวนนักเรียน จึงแตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนมากกว่า ทำให้ครูดูแลได้ไม่ทั่วถึง ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอในการดำเนินงาน นอกจากนี้ อาจ

เนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กบุคลากรมีน้อย สิ่งคมในโรงเรียนเป็นสิ่งคมขนาดเล็ก การจัดระบบงาน หรือระบบการติดต่อสื่อสารเป็นระบบที่ไม่ซับซ้อนมากนัก สามารถร่วมมือกันทำงาน สามารถติดต่อกันได้โดยตรง แบบตัวต่อตัวอยู่ตลอดเวลา กิจกรรมแต่ละกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ ทุกคนในโรงเรียนมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกิจกรรม เมื่อมีความขัดแย้งหรือมีปัญหาเกิดขึ้น สามารถที่จะแก้ไขและคลี่คลายลงได้ง่าย

นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในกลุ่มชนแออัด ซึ่งเป็นแหล่งชื้อขายยาเสพติด หรืออาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งเปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กนักเรียนระดับชั้นนี้เป็นวัยอยู่ในช่วงเข้าสู่วัยรุ่น เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ซึ่งตรงกับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด พบว่า คนส่วนใหญ่เริ่มใช้ยาเสพติดหรือสิ่งเสพติดครั้งแรกในช่วงวัยเรียนมัธยมตอนต้น (Polich and ect, 1984 อ้างถึงใน วิสา พานิชัตตรา)

3.2 การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการวางแผนป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในสถานศึกษา ซึ่งเป็นนโยบายเพื่อให้สถานศึกษาได้ยึดถือปฏิบัติไปในแนวเดียวกัน โดยการประชุมชี้แจง และรับทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนที่จะน่านโยบายนั้นมาวางแผนปฏิบัติงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

3.2.2 ด้านการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีข้อที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานที่ให้บริการรักษาสุขภาพ เพื่อส่งนักเรียนไปบำบัดรักษา อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนประถมศึกษามีงานนอกเหนือจากหน้าที่หลายงาน จึงไม่มีเวลาที่จะไปติดต่อกับหน่วยงานนอกสถานที่ ซึ่งการประสานงานมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน ทำให้ใช้เวลามาก นอกจากนี้ ครูอาจจะไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่บำบัดรักษาสุขภาพ ซึ่งพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีระบบการบริหารที่ซับซ้อน แต่ละฝ่ายมีงานที่ต้องรับผิดชอบ

จึงทำให้ไม่มีเวลาในการรวบรวมข้อมูล เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการดำเนินงาน คชหลักการแล้ว ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเตรียมการในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีสำนักงานเป็นสัดส่วน เพราะระบบสารสนเทศเป็นหัวใจของการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับ อุตัส บุญประเสริฐ (2531) ที่ว่าสิ่งสำคัญที่ต้องปฏิบัติ จัดทำในขั้นเตรียมการก่อนการวางแผน ประกอบด้วยการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ หรืออีกประการหนึ่ง อาจจะเป็นเนื่องจากผู้ปฏิบัติ ไม่เข้าใจในเรื่องการลงบันทึกรายงานแบบฟอร์ม ทำให้บันทึกข้อมูลไม่ถูกต้อง จึงทำให้โรงเรียน ขนาดใหญ่มีปัญหาเรื่องการบันทึกข้อมูลสถิติมากกว่า

ในเรื่องความรู้ความเข้าใจของครูในการสอนเรื่องสาเหตุนิเวศนิยต ความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ รวมทั้งการจัดทำสื่อการสอนเรื่องสาเหตุนิเวศนิยตในโรงเรียน สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียน ซึ่งพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มักมีปัญหาว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อาจจะเป็นเนื่องจากโรงเรียนจำนวนนักเรียนมากกว่า การให้ข้อมูลข่าวสารรายบุคคลซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนโดยตรงทำได้ยาก การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพควรเป็นการสื่อสารที่ติดต่อกันโดยตรงระหว่างครู กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชงชัย สันติวงศ์ (2534) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือการติดต่อสื่อสารแบบสองทางซึ่งหมายถึงข้อมูลต่าง ๆ ควรมีโอกาสไปและกลับระหว่างผู้ส่งและผู้รับอย่างสะดวก นอกจากนี้โรงเรียนขนาดใหญ่จะต้องจัดหาสื่อที่เหมาะสมเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารกับนักเรียนจำนวนมาก จึงจะทำให้เด็กนักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี และไม่น่าเบื่อสื่อที่มีอยู่แล้วอาจไม่เพียงพอ ซึ่งต้องจัดหาสื่อเพิ่มเติมโดยประสานงานกับหน่วยงานที่ผลิตสื่อเกี่ยวกับสาเหตุนิเวศนิยต หรือจัดทำสื่อขึ้นเองตามความเหมาะสม ถึงแม้ว่าโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก แต่ก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการ และไม่สอดคล้องกับสัดส่วนจำนวนนักเรียนในโรงเรียน อีกประการหนึ่งในปัจจุบันสาเหตุนิเวศนิยตที่ระบาดในโรงเรียนมีด้วยกันหลายรูปแบบ วิธีการเผยแพร่เปลี่ยนไปจากเดิม ทำให้ครูอาจตามไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ถ้าหากว่าครูมีประสบการณ์ทำงานด้านการป้องกันสาเหตุนิเวศนิยต และคู่มือในการค้นคว้ามีจำนวนไม่เพียงพอ จึงทำให้มีปัญหาในการให้ความรู้ และข่าวสารแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การให้ความรู้ในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาว่า เนื่องจากจำนวนนักเรียนมากทำให้ครูในโรงเรียนดูแลไม่ทั่วถึงเมื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละครั้ง เช่น การพานักเรียนไปค่าย หรือดูงานนอกสถานที่ ต้องควบคุมเด็กจำนวนมาก นอกจากนี้ในเรื่องการบริการต่าง ๆ ได้แก่ การบริการสุขภาพในโรงเรียน

การให้คำแนะนำเพื่อปรึกษาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา การส่งคือนักเรียนเข้ารับการรักษารวมทั้ง การติดตามผลการรักษา พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าอาจเนื่องมาจากจำนวน นักเรียนมาก จึงทำให้การจัดบริการไม่ทั่วถึง ล่าช้า หรือการบริการอาจไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร นอกจากนี้ในด้านการให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหา การส่งคือนักเรียนไปรับการรักษารวมทั้งการติดตามการรักษา ซึ่งพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาเหมือนกัน อาจเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินงานไม่เพียงพอ ได้แก่ งบประมาณ ฐานพาหนะ ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานดำเนินลุล่วงไปได้ด้วยดี หรืออาจเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือกับครูในโรงเรียน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในยุคนี้อยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นการขอความร่วมมือแก้ไขปัญหาก็เป็นไปได้ยาก จากครูในโรงเรียนที่มีจำนวนจำกัดและมีชั่วโมงในการสอนมากอยู่แล้ว จึงทำให้โรงเรียนไม่สามารถจัดครูให้มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการส่งต่อ การติดตามผลการรักษา นักเรียนโดยเฉพาะได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร พุทธิรังสี (2530) กล่าวว่า โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร มีครูจำนวนจำกัด ซึ่งครูทุกคนมีชั่วโมงสอนมาก ไม่สามารถแบ่งครูมาทำหน้าที่นี้ โดยเฉพาะได้

3. การติดตามและประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อนำมาพิจารณารายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทุกข้อ คือ การได้รับนิเทศงานป้องกันอันตรายจากฝุ่นพิษภายในโรงเรียน พบว่า ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนการวางแผนประเมินผลการดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูล และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนมาก ครูในโรงเรียนมีภาระหน้าที่นอกเหนือจากงานสอน ต้องรับภาระดูแลเด็กมากกว่า จึงทำให้ผู้รับผิดชอบในการนิเทศในโรงเรียนกระทำไม่ต่อเนื่องหรือไม่สม่ำเสมอ รวมทั้งบุคลากรในโรงเรียนไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่ การบริหารเป็นงานที่ซับซ้อน บุคลากรจำนวนมาก ความคิดเห็นและพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน เมื่อมีปัญหาหรือความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะแก้ไขปรับความเข้าใจกันได้ ผู้บริหารเพียงคนเดียวอาจจะดูแลไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการได้รับการเทศจากศึกษานิเทศก์ อาจเนื่องมาจากศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียนที่มีจำนวนมาก จึงทำให้การนิเทศงานไม่สม่ำเสมอ หรืออีก

ประการหนึ่ง บุคลากรในโรงเรียนประสบการณ์น้อย หรือไม่มีความรู้ในเรื่องการวางแผนในการประเมิน จึงทำให้การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงงาน ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ด้านการวางแผนดำเนินงาน

- 1 ผู้บริหารของกรุงเทพมหานครควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานป้องกันฮาสีเสฟติดในโรงเรียนให้มากขึ้น
- 2 โรงเรียนควรหางบประมาณพิเศษโดยขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น สมาคมผู้ประกอบการ มูลนิธิ บริษัท ชุมชนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานป้องกันฮาสีเสฟติดในโรงเรียน
- 3 ครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานป้องกันฮาสีเสฟติดในโรงเรียนควรมีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาฮาสีเสฟติดในโรงเรียนให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันฮาสีเสฟติดในโรงเรียนครั้งต่อไป

ด้านการปฏิบัติงาน

- 1 โรงเรียนควรมีการสร้างสนามเด็กเล่นในโรงเรียน ในกรณีโรงเรียนที่มีพื้นที่จำกัดไม่สามารถจะสร้างสนามเด็กเล่นได้ โรงเรียนควรประสานงานกับหน่วยงานในชุมชนเพื่อขอใช้สถานที่ให้เด็กเล่น เช่น บริเวณวัด สนามเด็กเล่นในชุมชน
- 2 โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบถึงความสำคัญของการดำเนินงานป้องกันฮาสีเสฟติดในโรงเรียน รวมทั้งโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการใช้ฮาสีเสฟติดของนักเรียน
- 3 โรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันฮาสีเสฟติดในการจัดทำคู่มือ สื่อการสอนต่างๆรวมทั้งเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการให้ความรู้เกี่ยวกับฮาสีเสฟติด และเพื่อขอรับการสนับสนุนเรื่องสื่อ หนังสือ เอกสารและคู่มือประกอบการค้นคว้าเรื่องฮาสีเสฟติด

4 ควรเชิญวิทยากรจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครมาบรรยายให้ความรู้เรื่องฮาเซพิติกแก่ครูในโรงเรียนอยู่เสมอ

5 สนับสนุนการจัดตั้งชมรมต่อต้านฮาเซพิติกในโรงเรียน และมีการประชุมครูบุคลากรในโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองเพื่อชี้แจงการดำเนินงานของชมรม และเพื่อประสานงานในการขอความร่วมมือและช่วยเหลือต่อไป

6 โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนคิดฮาเซพิติก เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนดำเนินงานป้องกันฮาเซพิติกในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

7 มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน บ้าน และชุมชนโดยวิธีการดังนี้

7.1 ครุณำนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน และร่วมกิจกรรมตามประเพณี หรือเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นในวันสำคัญต่างๆ หรือเชิญเป็นกรรมการต่างๆในโรงเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อโรงเรียน

7.2 ผู้นำชุมชนในเขตที่โรงเรียนประถมศึกษาชั้นต้นตั้งอยู่ ควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิติกในโรงเรียน เช่น จัดหาสนามเด็กเล่น สนามกีฬา และสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ จัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการสำหรับเด็กและเยาวชนในโอกาสต่างๆ จัดวิทยากรให้แก่โรงเรียนเมื่อได้รับการร้องขอ

7.3 บุคคลในโรงเรียน เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง ควรให้ความรักความเข้าใจ และเป็นที่ปรึกษาแก่บุตรในเวลาที่เกิดปัญหา คอยสอดส่องดูแลเอาใจใส่บุตร ตลอดจนให้ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหารวมทั้งในการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิติกและกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น

ด้านการติดตามและประเมินผล

1 โรงเรียนควรมีการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานป้องกันฮาเซพิติกให้ต่อเนื่องเป็นระยะๆตลอดปี

2 ควรมีการจัดทีมนิเทศภายใน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำกับติดตามดูแลและให้คำแนะนำแก่คณะครูผู้ดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮิสเทอติกในโรงเรียนประถมศึกษาให้ครอบคลุมทั่วประเทศ และควรมีการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่น ๆ เช่น สภาพภูมิหลังของครอบครัว เขตที่ตั้งของโรงเรียน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันฮิสเทอติกในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแบบเจาะลึก
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้สาร-เสพติกของครูผู้รับผิดชอบ ปฏิบัติงานป้องกันฮิสเทอติกในโรงเรียน
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบป้องกันฮิสเทอติกในสถานศึกษา โดยการใช้ทักษะชีวิต